

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția :
Str. A. D. Xenopol No. 11.
Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 349/1934.

Promovări și numire în Capitulul catedral.

Facem cunoscut Ven. Cler diecezan, că în Capitulul Bisericii Noastre catedrale, întru complenirea stalului, care prin adormirea în Domnul a fostului canonic-cantor *Dr. Grigorie Pop*, a rămas vacant, am făcut următoarele promovări și numiri :

1. Pe Rev-mul *Augustin Maghiar*, canonic-custode, l-am promovat la stalul de canonic-cantor ;
2. Pe Rev-mul *Dr. Ioan Georgescu*, canonic-școlastic, l-am promovat la stalul de canonic-custode ;
3. Pe Rev-mul *Ioan Bulean*, canonic-cancelar, l-am promovat la stalul de canonic-școlastic ;
3. Pe Rev-mul *Dr. Aloisie Ludovic Tăutu*, profesor la Academia teologică, l-am numit la stalul de canonic-cancelar.

Instalarea am făcut-o în ziua de azi.

La mulți ani!

Oradea, la 30 Ianuarie 1934.

No. 255/1934

† Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că On. *Victor Vașvay*, paroh în *Corund*, în ziua de 21 Ianuarie crt. a repausat în Domnul, în anul al 62-lea al vieții și al 36-lea al preoției sale.

Preoții diecezani pentru repausul sufletului adormitului în Domnul Frate vor aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate.

Oradea, 23 Ianuarie 1934.

No. 293/1934.

Concurs la parohia Corund.

Pentru complenirea parohiei *Corund*, (protopopiatul Supurului), care prin adormirea în Domnul a On-lui *Victor Vașvay* a devenit vacantă, se publică concurs cu termenul de 28 Februarie crt.

Cererile se vor înainta acestui Ordinariat până la termenul de mai sus.

Oradea, 25 Ianuarie 1934.

No. 295/1934.

† Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. Cler Diecezan, că On. *Nicolae Bota*, paroh în *Vezendiu*, în ziua de 22 Ianuarie crt. a repausat în Domnul, în anul al 67-lea al vieții și al 41-lea al preoției sale.

Preoții diecezani pentru odihna sufletului repausatului în Domnul Frate vor aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate.

În veci pomenirea lui!

Oradea, 25 Ianuarie 1934.

No. 184/1934

Concurs la parohia Almașul-Mare.

Pentru complenirea parohiei *Almașul-Mare* (protopopiatul Marghitei), care prin pensionarea Mon-lui *Gheorghe Podina* devine vacantă, publicăm concurs cu termenul de 28 Februarie crt.

Cererile se vor înainta Ordinariatului până la termenul de mai sus.

Oradea, 26 Ianuarie 1934.

PARTEA NEOFICIALĂ

— **Comitetul Astru-lui Cluj.** *Astru*—Cluj și-a ales pe anul de gestiune în curs următorul comitet: *Președinte* : Gheorghe Biriș; *vicepreș.* : Octavian Dănilă; *secretar gen.* : Șerban Petroniu; *secretari de ședințe* : d-ra Veturia Borza și d-l Ioan Negruțiu; *cassier* : Ghețe Nicolae; *bibliotecară* : d-ra Lia Boila; *prezidenta comisiei spirituale* : d-ra Maria Suciuc; *preș. comis. art.-lit.* : Sever S. Hulea; *preș. comis. de ajutorare* : Simonetti Ovidiu. — Noul comitet anunță ca program de activitate o serie de conferințe religioase, festivaluri artistico-literare și un pelerinaj la Roma. — Le dorim succes.

— **Suntem rugați a publica următoarele** : Cooperativa „PROGRESUL” a elevilor normalști din Carei Jud. Sălaj, dă în concurs „Premiul cooperăției din anul 1927/1934” în sumă de lei 2400 (două mii patru sute). La concurs pot lua parte absolvenții școlii normale din Zălau seria anului 1927, care prin lucrare scrisă vor arăta mijloacele întrebuintate pentru înființarea sau menținerea unei cooperative sătești insistând mai mult asupra piedecilor întâmpinate și a mijloacelor prin cari le-au înlăturat. Către lucrarea scrisă vor anexa două bilanșuri din anii consecutivi. Termenul pentru prezentarea lucrărilor este ziua de 15 Martie 1934 inclusiv. — Carei, 13 Ianuarie 1934. *Consiliul de Administrație.*

Credința în Dumnezeu

Un îngheț distrugător de credință s'așterne azi pe sufletul multor creștini. Neisbuitura, nesuccesul în multe planuri și străduinși, vântul de ușor șcietism ce străbătu în sufletul multor intelectuali din școalele învățaților moderni: materialişti, sceptici, liberucuetători, chiar masoni, pe mulți îi face să nu creadă de loc în existența Marei Fiinșe, ci să se clatine în credința lor.

De sigur, lucrurile credinței nu sunt prea ușoare, nici prea clare. Ce-ar rămânea atunci pentru credință, dacă totul s'ar vedea cu ochii și s'ar înțelege cu mințea?

Dar existența Fiinșei Atotputernice, a Fiinșei Atotștiutoare, Atotstăpânitoare, este lucru foarte simplu, lucru ușor de înțeles. E de-ajuns să ne știm deschide ochii, e de-ajuns să știm vedea și să înțelegem că lumea fără ființa atotdiriguitoare, atotstăpânitoare nu are niciun sens. E de-ajuns să știm privi floricelele câmpului, cum cresc și se desvotă, cum înfloresc și produc roade; e de-ajuns să știm privi arborii, pomii fructiferi, vieașa paserilor și a animalelor, construcția lor și să înțelegem că ele sunt capodopere cu neputință de-a fi fost produse la întâmplare, ori de o putere oarbă, fără scop și fără socoteală, ori ca ele să fi existat din veac. Cum poate exista ceva din veac, când totul e trecător, totul îmbătrânește, vestejește și se usucă, piere și se distruge? — Lumea irațională și vegetală e creația unei Fiinșe preînțelepte, preabune, care a dat vieoșă și existență tuturor viețășilor din lume.

Contemplarea naturii, a stelelor, a aștrilor, a construcției Universului, legile minunate ale firii, anotimpurile cu vraja și variația lor specifică, ploaia și apele nesfârșite, umblarea vremilor și a timpurilor, toate sunt dovada că suntem într'o lume organizată cu înțelepciune și că puterea și mințea omenească în fața acestui formidabil colos de organizație nu poate decât să admire și să caute cu sufletul pe Acela a cărui operă este.

Dar contemplarea noastră, a omului, a bucuriilor și a mâhnirilor noastre, a puterii noastre de judecată, a înlănțuirii vieții noastre sociale, a întregului op de creație: arta, arhitectura, tehnica și toate celelalte elucubrații ale minții omenești; principiile morale înăscu'te în noi, nobleța și idealul, binele și frumosul după care ahtiează sufletul nostru, ființa noastră întreagă, în construcția ei fiziologică și psihică, ne conving pe deplin că noi suntem opera unei înțelepciuni conștiente. Cine ar putea pe un instrument de materie moartă, cum am fi noi în teoria unui conglomerat de atomi ori electroni, să

joace o gamă atât de variată de sentimente, ce se joacă spontan și viu, pe o biată inimă omenească? Câte speranșe, câte bucurii, câte emoții, câte desiluzii, câte dureri, câte decepții, câtă răutate, cât eroism, câtă jertfă, câtă iubire generoasă! Toate aceste nu dovedesc oare până la evidență, că inima și simșirea omenească e un instrument viu, conștient, opera unei fiinșe cel puțin tot atât de bogată în simșire și înțelegere, tot atât de sublimă, ca biata ființă omenească.

Și nu vom cerceta filosofia vieții, nu vom cerceta evoluția și desfășurarea vieții fiecărui individ a parte, — ne-ar duce prea departe — autoreflexia fiecăruia asupra firului întortochiat al vieții sale, cu ascensiunile și coborârile ei, cu intensitatea și apatia ei de câteodată, pot fi destule dovezi că și în vieașa lui au fost clipite când conștiința existenței unei Fiinșe Supreme, ce ne-a chemat la existență, a fost de o puternică intensitate.

A crede, în fața altor realități vii, în fața altor minunășii și frumuseți ale existenței, ale vieții, că noi suntem niște existenșe vagi și pustii, fără părinți, fără stăpân, este cea mai cumplită dintre orbii, este o adevărată surdo-orbo-mufenie, este o completă renegare a demnității noastre de fiinșe raționale.

Dumnezeu există, Dumnezeu ni-e părinte, chiar când noi credem că nu-i suntem fii. Ce sunt micile noastre mizerii omenești: boli, necazuri, decepții, nesuccese, nereușite, pierderea celor iubii ai noștri, pierderea situației noastre, întreaga această noastră luptă de pasiuni și de păcate, în comparație cu marele și copleșitorul adevăr: Dumnezeu este, Dumnezeu ne vede, Dumnezeu ne condce, Dumnezeu ni este Părinte!

Credința în Dumnezeu liniștește, dă siguranță, ne face optimiști, mai ales știind că ori trăind ori murind tot în mâna lui suntem. Credința în Dumnezeu este cel mai puternic și mai eficace pivot al civilizației, al culturii, al progresului, al păcii. Fără de credința în Dumnezeu, trufia oarbă a minții omenești va duce biata noastră civilizație la ruină. Căci trufia fără Dumnezeu e capabilă numai de ură, de distrugere. Credința în Dumnezeu e care dă pace, e capabilă de iubire care zidește.

Aceasta e bine să se arate omenirii bolnave de azi, bolnave de autoînchinare, bolnave de emanciparea dela trunchiul existenței sale: de Dumnezeu. Se asfixiază de gazele otrăvitoare ale trufiei. Trebuie scoasă la ozonul vindecător al credinței în Dumnezeu.

P. T.

Pelerinajul studenților la Roma

Organizația mondială a studenților catolici „*Pax Romana*” va face un pelerinaj pios la Roma, pentru a asista la încheierea Anului Sfânt, la canonizarea lui Don Bosco, marele prieten al tinerimii și pentru a prezenta omagii Părintelui creștinătății.

Va fi un prilej de frumoasă întâlnire pentru studenții catolici din lume, cum rar se prezintă în viață.

Pelerinajul va ține de Joi înainte de Paștile romano-catolice până Joi după acele Paști. Aceste opt zile vor fi consacrate unui program sublim, unor manifestațiuni cu participarea marilor personalități ale Vaticanului.

Secretariatul general al asoc. »Pax Romana« cu reședința în Fribourg (Elveția) a trimis o circulară tuturor organizațiilor cari fac parte din marea federală — astfel și *Astre*-lor noastre — și le comunică atât programul cât și condițiunile de participare.

Programul, în general, e următorul:

Joi (29 Martie): Sosirea pelerinilor. Seara întâlnire generală, îndrumări practice, explicații despre Roma și serviciile sfinte din Săptămâna Mare.

Vineri (30 Martie): 8 dim. Oficiu solemn în bazilica Sfintei Cruci. — La 3 d. m. vizita jubileului în sf. Ioan Lateran. — 4: Oficiu solemn în sf. Ioan Lateran. — 6,30: Calea Crucii la Coloseu. — Seara: Intrunirea Comitetului de conducere pelerinajului.

Sâmbătă (31 Martie): 8: Oficiul la Santa Maria Maggiore. — Vizita jubileului tot acolo. — D. m. la 3: Vizita jubileului la San Paolo. — 5: Vizita jubileului la San Pietro. — Seara: Intrunirea Comitetului.

Duminică (1 Aprilie): Liturghia papală și canonizarea lui *Don Bosco* (locuri rezervate pentru pelerinii »Pax Romana«). — D. m. Vizitarea orașului în autocare.

Luni (2 Aprilie): 8: Liturghie orientală. — 11: Inchiderea Porții Sfinte prin Papa Pius XI. — D. m. Vizitarea orașului (Forul Roman, Capitolul etc.).

Marti (3 Aprilie): 8: Liturghie oficiată de Em. Sa Card. *Marchetti-Selvaggiani*, Vicarul general papal. — La 10: Ședință solemnă la Universitatea Gregoriană, sub prezidiul de onoare al Card. *Bisleti*, prefectul Congregației Universităților. — Conferința Abatelui *Gremaud*, asistentul eclesiastic general al Asoc. *Pax Romana*, despre: Istoricul și misiunea Asoc. Pax Romana. — Omagiu lui *Pier Giorgio Frassati*, ținut de prof. *Dr. I. Righetti*, președ. Asociației universitarilor Acțiunii Catolice italiene. — Mesajul președintelui general al Pax Romanei și salutul delegaților naționali. — D. m. Liber pentru întrunirile particulare ale delegaților naționali ori pentru vizite particulare. — 5 d. m.: Ședință de studii sub prezidiul de onoare al Em. Sale Card. *Marchetti-Selvaggiani*, Vicarul general papal. — Conferința Excel. Sale Mons. *Pizzardo*, arhiep. tit. de Nicea, Secretarul Congreg. pentru afacerile bis. extraordinare, despre Acțiunea Catholică universitară.

Miercuri (4 Aprilie): 8: Liturghie celebrată de Em. Sa Card. *Bisleti*, Pref. Congreg. Universităților. — 10: Ședință solemnă la Colegiul de Propaganda Fide sub prezidiul de onoare al Em. Sale Card. *Fumasoni-Biondi*, Prefectul S. Congr. de Propaganda Fide. — Expunerea Păr-lui *Rosset*, secretarul comi-

siei pt. misiuni a Pax Romanei, despre activitatea misionară a organizațiilor studenților catolici. — Conferința Exc. Sale Mons. *Salotti*, arhiep. tit. de Filipopol, secretarul general al Congreg. de Propaganda Fide despre: Studentul catolic și misiunile. — 2 d. m.: Vizitarea spitalelor prin studenții mediciști. — 3: Intrunirea redactorilor foilor universitare catolice sub prezidiul de onoare al Contelui *Dalla Torre*, directorul „*Osservatore Romano*”. — Vizitarea stabilimentelor »*Osservatore Romano*«. — Pentru ceilalți participanți liber pentru vizite particulare. — 5: Ședință solemnă sub prezidiul Em. Sale Card. *Dolci*. — Conferința Exc. Sale Mons. *Besson*, episcop de Losan-Genève și Fribourg, preș. de onoare al Pax Romanei, despre: Vieța religioasă a studentului catolic. — Apostolatul studentului catolic, conf. în limba germană.

Joi (5 Aprilie): 8: Liturghie celebrată de Mons. *Besson* în Catacombe Domitilei, cuminerea generală a pelerinilor. — 10: Omagiul studenților catolici la mormântul lui Benedict XV papa păcii. — Vizitarea Muzeelor Vaticanului. — 13: *Audiența solemnă la Sf. Părinte*. — 16: Ședință solemnă de închiderea pelerinajului sub preș. de onoare al Em. Sale Card. *Pacelli*, Secretarul de Stat al Vaticanului. — Conferința Exc. Sale Ernest *Ruffini*, Secret. S. Congreg. a Studiilor universitare despre: *Universitatea Catholică*. — Mesajul de închidere al președintelui de onoare și al preș. activ al Pax Romanei. — Cuvântarea de închidere a Em. Sale Card. *Pacelli*.

La acest pelerinaj pot lua parte studenți și studente de orice confesiune, precum și foști studenți și studente și aparținătorii lor. Studenții vor fi așezați în două institute moderne, studentele în familii; profesorii și seniorii vor fi așezați în două hoteluri mari din apropierea Vaticanului în camere cu 1 și 2 paturi (apă caldă, rece, baie).

Costul total al pelerinajului: 80 fr. elvețieni pentru studenți; 125 fr. elv. pentru seniori și profesori (cl. I). Federala Astrului Cluj, socotind și transportul și masa până la Roma, pașaportul etc., a fixat: 5700 Lei pentru studenți-studente și 7200 Lei pentru seniori.

Termenul de anunțare la Cluj: 15 Februarie, pe când este a se trimite și suma integrală, urmând a fi trimisă apoi prin Federală la Fribourg pe 1 Martie.

Sperăm că studențimea română unită din România organizată în Astru va fi bine reprezentată în acest pelerinaj. Din Cluj ni s'a semnalat până acum anunțarea a 8 studenți și studente, 5 teologi și 4 profesori.

Facem un călduros apel către publicul românesc să se alăture acestui frumos pelerinaj fixat la o dată atât de bogată în evenimente religioase în Roma, ori să sprijinească măcar cu ce poate, pentruca să poată lua parte cât de mulți studenți la el. Pe listele de colectă pentru adunarea unui fond, în acest scop fiecare se poate subscrie cu o modestă sumă. Apelăm la simțul de datorie și la generozitatea credincioșilor noștri din întreaga dieceză.

Anunțările se pot face direct la Federala Astru-Cluj, str. Regală 28, ori la Păr. canonic Dr. Al. Ludovic Tăutu, Oradea, str. Xenopol 11, până la 15 Februarie.

P. T.

Inscăunarea Păr. canonic Dr. A. L. Tăutu

A avut loc Marți, 30 Ianuarie 1934, în catedrala din localitate. La sfârșitul liturghiei oficiate de toți membrii capitlului, în frunte cu Ilustritatea Sa, păr. prepozit Dr. Gh. Miculaș, Excelexența Sa, Inalt Prea Sfințitul episcop, Dr. Valeriu Traian Frențiu, a procedat la promovarea vechilor canonici (P Aug. Magh'ar, canonic-cantor; P. Dr.

I. Georgescu canonic-custode; P. I. Buteanu, canonic-școlar), precum și la inscăunarea noului titular, Dr. A. L. Tăutu. După formalitatea cetirii decretelor de numire, I. P. Sa a arătat vredniciile noului numit. Născut în 1895 în Terebești (jud. Satu-Mare), el face studiile secundare la Beiuș, iar cele superioare le începe la Roma, le continuă la Viena, pentru a le termina tot în Cetatea Eternă. Intorcându-se acasă cu titlul de doctor în teologie, Sf. Sa funcționează întâi ca profesor de religie la liceul de fete din Beiuș, pe urmă ca profesor la Academia noastră teologică din Oradea. Aici, e câțva timp și catehet la școlile secundare, întemeietor și conducător de Reuniuni Mariane, redactor la »Vestitorul«, conferențiar apreciat al aproape tuturor reuniunilor și societăților noastre. Vrednicie deosebită și-a câștigat noul canonic și în calitate de conducător al societății. S. Ioan Gură de Aur, înființată de teologii noștri încă în 1913, stimulând și înlesnind editarea mai multor lucrări de teologie, parte traduceri, parte originale, (fiind el însuși autorul mai multor lucrări de valoare: Ce sunt și cum trebuiesc organizate Reuniunile Mariane, Ce este și ce vrea să fie AGRU-I, Primatul papilor în istorie, Caracterul, căsătoria creștină, sf. Nichita Remesianul apostolul Românilor etc.; chiar acum are în curs de apariție un tratat de teologie morală). Luând cuvântul noul canonic, face o scurtă privire istorică asupra dezvoltării instituției canonicatului aiurea și la noi și mulțumește întâi lui Dumnezeu, pe urmă E. Sale pentru sprijinul hotărît ce i-a acordat și de astă dată, ca de atâtea ori în cursul celor 12 ani de profeție. Cuvântarea S. Sale o publicăm în altă parte a revistei.

După sf. liturghie, noul demnitar a fost salutat cu mare bucurie și însuflețire din partea reprezentanților diferitelor organizații și particulari. Astfel: P. protopop Gh. Maior, în numele districtului central; Dr. G. Egri, în numele Agrului diecezan; P. E. Bran, în numele parohiei dela Catedrală; dd. Dr. S. Marta și A.

Cosma, în numele celor două organizații locale ale Agru-lui; d. Prof. Florea în numele reuniunii S. Maria; d. Fersigan, în numele Soc. Prea Sfânta Inimă; d. Vereș, în numele Astru-lui; d. Bontea, în numele studenților teologi; o elevă în numele reuniunii mariane a elevelor; d-l Rechitan în numele elevilor dela Șeola normală unită. — La sfârșit, luă cuvântul P. A. L. Tăutu mulțumind adânc mișcat acestor copleșitoare semne de atenție. Dacă aș avea zece inimi, a spus S. Sa, V'aș da tuturor câte una, ca să Vă pot mulțumi de ajuns pentru această numeritată manifestare de simpatie; așa trebuie să mă mulțumesc a Vă dărui abia câte o părticică (a zecea parte) din unica inimă ce am. Cuvintele izvorâte dintr'o convingere apostolică, au impresionat adânc pe toți cei de față cari vor duce amintiri neuitate dela această solemnitate. P. I. G.

Discursul Păr. Dr. Al. L. Tăutu la inscăunarea sa de canonic.

*Excelexența Voastră, Inalt Preasfințite Slăpâne,
Venerați confroși,
Iubiți credincioși,*

O instituție s'a ivit în cursul istoriei în sânul Bisericii lui Hristos, instituție care a fost aprobată și întărită de milenara înțelepciune a Ei, fiindcă s'a dovedit a fi utilă și aducătoare de reale servicii în guvernarea diecezelor și în conducerea sufletelor la mântuire.

Capitele cetedrale există, în actuala lor formațiune, începând cu veacul al VIII-lea, când arhiepiscopul de Metz, Chrodegang, organizează întâia oră, la anul 760, clerul de mir dela catedrala sa într'o corporațiune, ai cărei membri trebuiau să trăiască după o anumită regulă, canon, de aceea se numără ei *canonici*, iar corporațiunea lor *capillu*, dela datoria ce o aveau de-a ceti zilnic la rugăciunile lor comune un capitol din Sf. Scriptură.

Această organizație capitulară a clerului catedral trecu încurând și la celelalte dieceze ale Germaniei, apoi la ale Bisericii apusene întregi. Aceste corporațiuni câștigară rol important în conducerea diecezelor alături de episcopi. Istoria ne arată că aceste instituțiuni își câștigară drepturi însemnate, între altele ca la toate chestiunile mai importante episcopul să asculte sfatul lor, iar în unele avea chiar nevoie de consimțământul lor pentru ca să poată lucra valabil, iar în timpul vacanței scaunului episcopesc toată jurisdicțiunea episcopală trecea asupra Capitlului, care conducea dieceza în cele spirituale și cele materiale până la venirea noului titular, fără dreptul de-a înoi însă ceva. Nu mic fu nici dreptul acestor capite de-a alege pe noul titular al eparhiei, drept deprins veacuri de-a rândul.

Dacă capitele catedrale în felul arătat mai sus datează numai din veacul al 8-lea, o instituțiune similară, senatul ori presbiteriul episcopal, găsim chiar dela începuturile Bisericii. Bine zice Conciliul nostru provincial întâi (Titlul II, cap. V), »că episcopii încă dela începutul Bisericii se foloseau în guvernarea bisericilor cu presbiterii și cu diaconii aflători la catedrala sa, cari constituiau senatul sau presbiteriul episcopului, fără al cărui sfat sf. Ciprian nu întreprindea niciun lucru de

mare însemnătate. Despre vechea instituțiune a presbiteriilor catedrale aflăm urme în Faptele Apostolilor, în Canoanele Sinoadelor și în epistolele SS. Părinți.

Această instituțiune a senatului compus din clerul catedralei episcopoești nu este streină nici organizației bisericii răsăritului. Astfel aflăm că sf. Clemente papa Romei îndreptă scrisoarea sa către clerul bisericii din Corint, sf. Ciprian către clerul Bisericii romane, marele episcop Atanasie al Alexandriei îndreaptă din exil mai multe scrisori către clerul catedralei sale din Alexandria, rugându-l să aibă grijă de curățenia credinței, iar sinodul al IV-lea ecumenic, în veacul al V-lea, îndreaptă o scrisoare către clerul bisericii din Constantinopol, când cu depunerea și caterisirea patriarhului Nestorie.

Așadar, instituțiunea capitulelor catedrale, sau a senatelor episcopoești compuse din clerul catedral, o găsim atât în biserica apuseană cât și în cea răsăriteană, cu numiri doar deosebite.

De aceea, când la anul 1700 biserica noastră românească reluând legăturile irenice cu Roma originelor noastre etnice și creștine a primit și instituțiunea capitulelor catedrale, n'a primit un lucru strein de spiritul bisericii orientale, al cărei rit îl ținem și noi, ci a primit o instituțiune în fond veche cât Biserica lui Hristos, care însă în biserica apusului se dezvoltă și se transmite secolelor următoare sub acest nume.

Adevărat, că în singura episcopie, ce o aveam noi Românii în timpul Unirii, nu se putea introduce dela început și instituțiunea capitulului catedral, dat fiind că clerul catedral dela aceea episcopie, împreună cu episcopul însuși, aparținea tagmei monahale, care și de altfel trăiau sub regulă. Dar un început de organizație capitulară găsim chiar dela început și la aceea episcopie, fiindcă în clerul central, afară de vicarul episcopesc, mai găsim numit adesea și pe prepozit, demnitate per eminentiam capitulară.

Așa, că întâiul capitolu în biserica noastră română unită fu acesta al catedralei noastre din Oradea, înființat deodată cu această de Dumnezeu păzită dieceză, la anul 1777, cu un număr de 5 canonici, iar al șaselea stal îl primi în anul 1791 prin numirea în acest stal al ilustrului și binemeritatului bărbat de școală, Simeon Maghiar; al doilea mai vechiu capitolu al bisericii noastre a fost cel din Blaj, înființat la 1807 de episcopul de pie memorie Ioan Bob.

Exceleța Voastră, Venereși conțrași, Iubiși credincioși,

Meritele neperitoare pentru neam și biserică ale acestui întâi capitolu românesc, ale acestei venerabile instituțiuni istorice n'am să le arat eu, fiindcă aceasta s'a făcut nu de mult cu ocazia unei asemenea serbări ca cea de azi. Pentru a cunoaște însă rodnică muncă depusă de membri acestui Venerat Capitolu chiar dela înființarea lui, ajunge să cetim biografia celor aproape 50 de bărbați iluștri cari cu răvna și învățătura lor au împodobit aceste staluri slăvite. Ca într'un mănunchiu concentrează ilustrul decedat, fost membru și prepozit al acestui Capitolu, rodnică lui activitate când zice: „Acest capitolu a dat bisericii și neamului nostru mulți bărbați distinși și mari, între cari un metropolit, șapte episcopi diecezani și unul titular, apoi literați, bărbați de școală, dignitari bisericești și cuercnici preoști, a căror activitate a fost o adevărată binefacere pentru viața religioasă și culturală națională a poporului nostru dela aceste extreme hotare ale lui“ (Dr. Iacob Radu, Ist. diec. de Oradea, p. 221).

Pentru a avea o icoană mai vie despre dragostea și răvna, despre înaltul simț de datorie, cu care membri

acestui capitolu își împlineau misiunea, ajunge să ne gândim la răvna și activitatea celor doi mai pe urmă dispăruți, Dr. cândva Iacob Radu și Dr. Grigorie Pop, al căror zăl inflăcărât pentru suflete și Biserica, a căror muncă și rodnică activitate pe teren cultural, științific-bisericesc, ne este încă tuturor în vie amintire.

Exceleța Voastră, Când din părințeasca și ferma hotărîre a Exceleței Voastre mie neînsemnatului îmi revine cinstea să intru ca al 55-lea membru dela înființarea lui în acest venerabil capitolu al diecezei noastre, gândul meu pios se îndreaptă întâi către Atotputernicul Dumnezeu, dela care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit și care ocărmuește cu bunătate și înțelepciune soarta oamenilor, și-i mulțumesc din suflet smerit că a binevoit a face din nevrednică și neînsemnata mea persoană obiect al preocupărilor Sale preasfinte și preînalte. Mulțumesc în rândul al doilea Exceleței Voastre, care dintre mulți alții, poate mai vrednici și cu mai multă experiență decât mine în cele gospodărești, ați găsit totuși de bine ca pe mine să mă înălțați la cinstea canonicatului.

Nu consider această cinste ca o recompensă a muncii depusă de mine până azi, fiindcă vreau să fiu pururea în nota celor ce ne-a învățat dumnezeescul Mântuitor când a zis: *Când am făcut totul ce-am putut, să zicem: Slugi netrebnice suntem, numai ce erom datorți, am făcut.* Vreau să iau noua mea demnitate ca un notu îmbold de-a redeștepta și cu mai mare zăl acel foc sacru ce mi s'a dat prin punerea mâinilor în Taina Sf. Preoții.

E obiceiul ca la aceste prilejuri cel înălțat la treapta cea nouă să anunțe programe și să lanseze lozinci. Eu nu voiu anunța: fiindcă programul meu, lozinca mea și în noua mea demnitate va rămânea cea de până aci, care am conceput-o și mi-am propus-o s'o realizezi încă de acum 12 ani, când în Roma la mormintele mai marilor apostolilor și în apropierea vicarului lui Hristos pe pământ, primind sf. hirotonire preoțească, mi-am zis: *Vreau să muncesc cu tot sufletul și cu toată energia mea la ridicarea neamului prin Biserica și prin învățăturile Ei.* Acesta-mi va fi programul și de-acum înainte, împregnat de lozinca: *in veritate et caritate.* În dragoste și adevăr. În dragoste, pentru că fără de dragoste nu-i creștinism, în adevăr, fiindcă fără de adevăr nu e dragoste adevărată.

Dacă afară de acest program general, mai amintesc și o altă idee, o fac, pentru că, după părerea mea, prea tare o cere nevoia timpurilor de azi. Toată lumea se plânge azi de criză; unii o numesc financiară, alții socială, alții de consumație ș. t. Toți cei serioși și adevărați cunoșcători ai sufletelor și juți, că azi avem a singură criză adevărată: criza sufletelor, criza morală, criza conștiințelor.

De aceea noi toți, căți ne străduim în via D-lui trebuie să luptăm din răspuțeri ca oamenilor să li se redea ce li s'a luat, să li se redea ceea ce au pierdut conștiințier sau inconștient, să le redăm credința în D-zeu. Nici un suflet al Bisericii noastre să nu fie, mare ori mic, cult ori simplu, în care să nu sădim din nou sâmburele dător de nouă viață al credinței. Credința în Dumnezeu cel viu, credința în providența lui cea atotștiutoare și atot orânduitoare, îi va face pe oameni mai optimiști, mai încrezători. Credința în Dumnezeu va apropia clasele sociale azi așa de desbinate și îndușmănite; credința în Dumnezeu va apropia sufletele și va reda individului, familiei, societății, claselor sociale, popoarelor, pacea și liniștea cea atât de bună și prețioasă, pe care însă zadarnic încearcă s'o vrăjască pe pământ politicianii, economiștii, sociologii, filozofii.

Rog pe cel Atotputernic, ca prin mijlocirile celor Trei Ierarhi ai Bisericii noastre, a căror pomenire o facem astăzi, să dea Exceleței Voastre sănătate și lungime de zile, ca să puteți realiza idealul creștin printr'o cărmuire dreaptă și înțeleaptă spre binele Bisericii și al neamului; rog să ne dea și nouă colaboratorilor și, sfinților Exc. Voastre răvnă și dragoste, să putem munci și lupta mult pentru realizarea acelorași idealuri și, mai ales, să dea aceste daruri aceluia care ca și cel mai mic și mai tiner are îndoită nevoie de ele, ca nu cumva altora propovăduind el însuși să se osândească.

Exceleța, să trăiți la mulți ani!

Misiuni în Sătmărel, Lucăceni, Tarcea și Săcueni.

Biserica, reprezentanta lui Dumnezeu pe pământ, a trimis și trimite neîncetat lucrători în via Domnului, ca să o curățească de toate buruienile și să o facă să aducă roade cât mai bogate. Dar fiindcă muncitorul, aplicat încontinuu la lucru obosește, ba obosește ogorul însuși, pentru aceasta s'a îngrijit Duhul Sfânt ca să trimită din când în când câte un lucrător străin, ca să dea o mână de ajutor lucrătorului stabil și să scoată pe credincioși din eventuala amorteală și nepăsare în cele sufletești.

Acești lucrători extraordinari se numesc misionari, iar lucrarea lor misiune. De aici, a ținea misiune sau misiuni, înseamnă a lucra timp de câteva zile pentru a aprinde în credincioși dragostea față de D-zeu, sau, dacă aceasta este aprinsă, a o face să încălzească sufletele cât mai multă vreme, până când acesta, slobod de cele pământești, va putea iubi din toate puterile și pentru totdeauna pe Cel ce l-a iubit mai întâiu. Acesta este scopul misiunilor: ajutorarea sufletelor ca să iubească cât mai mult pe D-zeu, în ce stă toată Legea și Profeții. — De acest dar extraordinar s'au învrednicit, între mulți alții și credincioșii din parohiile amintite.

1. În *Sătmărel* s'au început sf. misiuni în 8 Ian. și s'au încheiat în 14 Ian. Frumoasa și încăpătoreala biserică din această parohie a fost aproape în toate serile plină, deși frigul, destul de pronunțat, îi făcea pe oameni să stea mai mult în picioare, decât să șadă. Zelul lor întru frecventarea cuvântului lui D-zeu se vede și din frumosul număr al mărturisirilor (818). La mărturisiri au ajutat joi și duminică dimineața și PP. Mihai Doboși din Satumare, și Alexandru Nistor din Moftinul-Mic, pe lângă P. Misionar și P. Vasile Boros, paroh în loc.

2. Încă în aceeași zi cu trenul de 13⁴², P. M. pleacă la Cărei, de unde cu trăsura merge la *Lucăceni*. Poate și capela va fi fost mică față de numărul credincioșilor (peste 300), dar ea dela început a fost fixată, așa că pruncii de școală trebuiau să stea pe după altar, pentru a putea încăpea credincioșii. Poporul simplu, veniți aici de pe la Șișești, s'a arătat foarte setos după cele cerești. Mărturisiri au fost peste 450. Au ajutat PP. Terdic Vasile, Șuta Vasile, iar duminică dimineața și Revs. Domn Vicar A. Ghera. Vrednic de laudă este P. Coriolan Pop, că a adus în rând această nouă parohie a coloniștilor. Pereții Capelei frumos pictați (în oleu) sunt opera D-nei Pop, care era să plătească cu vieața această muncă. Dumnezeu îi va răsplăti. — În decursul sf. Misiuni s'a cunoscut și o pereche de concubinari, iar trei altele au fost puse pe cale bună tot în decursul misiunilor. O credincioasă, mamă a cinci copii, a părăsit satul și lumea aceasta, trecând la cele vecinice, chiar înainte de a se începe misiunile cu o zi. În mormântarea i s'a făcut Luni în 15 Ian., în plânsetul general al tuturor. La înmormântare a luat parte și P. M. predicând. Încheierea misiunilor s'a făcut în 21 Ian.

3. Cu trenul accelerat de după amiază P. M. sosește în aceeași zi la Valea-lui-Mihai, de unde se duce cu trăsura la *Tarcea*, unde încep misiunile seara la 6^{1/2}.

Biserica (foarte mare de altfel în proporție cu credincioșii) nu a fost fixată decât în câteva seri, când au luat parte la predică și minoritarii (calvini), cari înțelegeau pe P. M. doar după gesturi. Mărturisirile și cuminecările au întrecut orice așteptare (301), față de

populația mică a acestei parohii. Au ajutat la mărturisiri M. On. D. prot. Romul Buzila, venit de vineri. Apoi P. Coriolan Târnavan din Adon, pe lângă P. Traian Mihalca prot. emerit. paroh în loc. Încheierea s'a făcut în 28 Ian. Vrednic de notat este zelul, cu care și-a instruat tineretul părintele din loc la cântarea evlavioasă și înălțătoare a Paraclisului.

4. În seara zilei de 28 Ian. parohia nou înființată din *Săcueni* (f. mică) are și ea fericita ocazie de a asista pentru prima dată la începerea sfintelor misiuni în bisericuța de o frumusețe rară, împodobită din jertfa lor. Intelectualii din loc, în frunte cu primcuratorul d. Corneliu Chiș primpretor, premerg credincioșilor cu pildă bună în tot decursul sf. misiuni, participând regulat la toate predicile de seara. S'au spovedit și cuminecat toți. De altfel credincioșii localnici fiind puțini, cuminecări n'au putut fi multe (108). Credincioșii respirați în toate părțile au fost cercetați mare parte pe la casele lor de P. Misionar. Rev-mul prot. R. Buzila și aici, ca în toate locurile de altfel unde s'au ținut misiuni în districtul D-lui, a sosit încă de vineri a. m. ajutând la mărturisiri. La încheierea misiunilor duminică intelectualii din loc au fost invitați la masă din partea M. On. protopop emerit, Teodor Bohățiel, unde Reverendisimul protopop Romul Buzila printr'un toast bine ticluit a mulțumit în rândul întâi Exc. Sale Episcopului diecezan pentru dragostea cu care se îngrijește de fiii săi sufletești din districtul său, prin ținerea sf. misiuni. Apoi gratulează bunurilor intelectuali din loc pt. spiritul lor adânc creștinesc pe care l-au dovedit mai ales cu ocazia ridicării lăcașului sfânt, pt. care au jertfit atât de mult. Dacă pretutindeni intelectualii ar premerge cu pildă bună, cât de departe am ajunge! F. D. L. P. M.

— **Călătorie la Ierusalim.** Societatea *Hamburg—Amerika Linie* organizează sub patronajul Înalt Preasfinției Sale metropolitului romano-catolic din București *Dr. A. Theodor Cisar*, o călătorie la Ierusalim și în Țara Sfântă. Călătoria se va face pe mare și va dura 28 de zile. Se vor vizita: Istanbul (1 zi), Pireu (1 zi), Ierusalim, Biserica Sf. Mormânt și Biserica Mântuirii, Grota Sf. Iacob, Grota laptelui, Câmpul păstorilor, Zidul plângerii, Moscheea Omar, Iacul Bethseda, Sala judecării lui Pilat, Via Dolorosa (2 zile), Jericho, Marea Moartă, Iordanul, Căminul bunului Samaritan, Fântâna Apostolilor, Grădinile din Gethsemane, Mormântul lui David, Casa lui Caifa, Biserica Sf. Iacob (2 zile), Muntele măslinilor, Biserica Invierei, Biserica Tatăl nostru, Nazaretul, Neb, Gibea, Roma, Beirut, Lebonah, Nablus, Samaria, Muntele Tabor, Nazareth: Biserica Bunavestire, Atelierul Sf. Iosif, Sinagoge (5 zile), Tiberias, Galilea, Câmpul Hittin, Muntele celor 8 fericiri (unde Hristos a hrănit cele 5000 de oameni), Magdala, Bethseda, Capernaum (2 zile), Muntele Carmel, Haifa (1 zi). — *Prețurile de participare la Constanța*: cl. I-a Lei 24.000.—; cl. II-a lei 19.000.—; cl. III-a 16.000.— inclusiv întreținerea complexă. Prin remiterea unui aconto și a plăței restului în mod eșalonat, vă puteți asigura de pe acum participarea. Anunțarea se face la: *Hamburg—Amerika Linie S. A. R.* Timișoara, Str. Mercy 2. București, Calea Victoriei 84. Cernăuți, Str. Reg. Ferdinand 35.

Agru la Vadul lui Carol II.

Lumea dela țară, răscolită de patimi politice cu dese și multele alegeri, așteaptă solii culturei cu brațele deschise. Ori de câte ori a coborât un cărturar, desbrăcat de haina politicianismului, în mijlocul norodului, a aflat oameni buni și blânzi, iar politicianul află scepticism și rezistență.

Agrul diecezan, credincios programului întocmit în vedere comemorării Anului Sfânt în toate centrele eparhiei de Oradea, a fost la 28 Ianuarie la Vad. Comitetul diecezan reprezentat prin d-nii Dr G. Egri, Dr Nicolăeș, Dr Stan, Dr Bulgăr, prof. I. Buta a fost întâmpinat la gară de o delegație în frunte cu d-l Papon Ștefan, învățător dir. Domnia sa a rostit cuvântul de bună venire. Dela gară au plecat (delegații) însoțiți de un grup de țărani frunțași la biserică. Delegații comitetului diecezan au fost plăcut surprinși când

Prin valoarea artistică a picturii și a sculpturii în lemn se numără între cele mai mari comori de artă din întreg Ardealul. Nu e o lucrare destinată unei biserici dela țară, căci ea a înfrumusețat catedrala română-unită din Oradea până la anul 1892, când a fost donat bisericii din Vad. Alături de biserică stă sora ei școala. Unde sunt înfrățite aceste două așezăminte e pace și progres. — În școală se desfășoară programul serbării întocmit cu colaborarea d-nilor învățători din loc. Intre cei prezenți am remarcat, pe lângă delegații din Oradea, pe următorii: d-l părinte protopop onor. Bonea, d-nii Ioan Pop, primpretor Aleșd, d-na și d-l Dr V. Ille, medic în Vad, d-na și d-l Dr Cadar, medci Ciucea, d-l notar Brindaș, d nele Stoicescu și Brukenal, d-șoarele E. Vasilescu și Brukenal, d-nul Papon inv. dir., d-nii învățători Pașca și Tufoiu, d-l V. Moga, șeful

Crêdincioșii din Vad, alături de oaspeții delă Oradea, după sf-ta liturghie.

au auzit pe părintele Bonea spunând că biserica e nu numai acum plină și neînchepătoare ci ascultarea sfintei liturghii în fiecare duminică și sârbătoare s'a schimbat aici în tradiție.

La înălțatoarea liturghie a predicat părintele Dr Nicolăeș. Intr'o lungă și frumoasă cuvântare a arătat rolul individual și social al bisericii lui Hristos.

După masă a urmat vecernia și pe urmă o frumoasă serbare în sala școlii primare. Această comună, pe al cărei hotar a coborât paserea măiastră care ne a adus pe M. S. Regele Carol, e frunțașă ținutului. Biserica românească se înalță falnic în mijlocul satului. Păreții groși, zidul înalt și puternic e o dovadă strălucită a credinții creștinești vii și active. Viforul n'o clatină, cutremurul n'o dărâmă; e clădită pentru veșnicie. Un frumos iconostas împodobește interiorul. E de mult, căci cadrul iconostasului, lucru de ani de zile, e sculptat în lemn cu răbdare și măiestrie.

gării, d-l Olariu șeful poștei, d-nii P. Mateiu, președintele Agru-lui local, Șt. Păcurariu, primcurator, și alții.

Din programul variat și interesant vom aminti numai câteva puncte într'adevăr înălțatoare. Dansurile copilașilor dela grădina de copii au alternat cu recitări și coruri, conduse de d-șoara E. Vasilescu și d-l P. Pașca, învățători. Cu viu interes am ascultat mai ales recitarea alor două poezii instructive. Nu se poate lăuda îndeajuns acela care le-a introdus în program. Prima »Către femeile noastre«, dă sfaturi și îndemnuri femeilor să nu cumpere mărfuri străine, mătăsuri mai ales, căci prin cumpărarea lor se hrănescm uncitori din alte țări, iar ai noștri cerșesc flămânzi pe străzi. Sunt trainice și mai ieftine pânzele românești, lucrate de româncele noastre. A doua »Cine e mai mare« ne reaminteste legenda revoltei membrilor contra stomacului, povestită întâia oră de Menenius Agrippa cu cinci veacuri înainte de Hristos, din prilejul unei răscoale a vechilor

romani și retragerea lor pe Muntele Sacru. Cine e mai mare, tâmplarul, tăbăcarul, agricultorul, cizmarul sau comerciantul?! Poezia ne dă răspunsul. Toți sunt mari și toți sunt mici. În societate fiecare om harnic și muncitor, fără deosebire de ocupație, împlinește un rol frumos.

Punctul principal l-a format conferința d-lui **Petru Fodor**, profesor și deputat. D-sa ne-a călăuzit departe, prin frumoasele câmpii ale vechii Elade, pe malurile roditoare ale Nilului albastru, la piramidele egiptene, iar de aici până la orașele Ninive și Babylon. Unii se temeau să nu rămână în urmă și se piardă în labirintul piramidelor, mai ales prin mărețul turn al lui Babel. Conferințiarul, în frumoasă sinteză, ne-a zugrăvit suferințele omenirii în aceste țări culte, dar lipsite de dragostea creștinească. Păgânismul a creat o civilizație admirată și acum, n'a putut însă concepe ideea sublimă a iubirii de aproapele. Au trecut 19 veacuri de când a venit, blând în șmerit, în ieslele vitelor, Isus, piatră de hotar. Prin Isus apune păgânismul și soarele creștinismului se înalță spre cer. Prin învățăturile divine ale Mântuitorului Isus devin

toți, sărac și bogat, deopotrivă, fii ai aceluiași mare D-zeu, cârmuitor al lumilor și al veacurilor. Din cunoașterea măreției Dumnezeirii și a nimicniciei noastre izvoarește dragostea față de semenii noștri. Aceasta iubire e concretizată în viață prin spitale pentru cei bolnavi, zile pentru cei bătrâni, case de ajutoare pentru cei săraci, noțiuni și instituțiuni necunoscute de păgâni. Săracii au beneficiat mai mult de binefacerile creștinismului, nu numai prin învățăturile mângâietoare, ci și prin instituții de ajutorare. — Publicul înghesuit în sala mare a școlii a ascultat-o cu interes și a răsplătit-o, după merit, cu vîi și furtunoase aplause.

La sfârșitul serbării d-l dr. V. Ille, aduce mulțumiri membrilor comitetului diecezan, accentuând totodată importanța serbărilor culturale la sate. În numele comitetului diecezan vorbește d-l Dr. G. Egry și își exprimă admirația pentru modul strălucit în care a fost organizată această măreață și neuitată serbare. — De aici pleacă delegații la gară, înconjurați de intelectuali, reîntorcându-se la Oradea. **B.**

Viața și operele compozitorului Iacob Mureșianu.

»Și vei veni Tu, maestre Mureșianu, odrasla Mureșenilor de fericită pomenire și ne vei legăna în armonia dulce a nemuritoarelor tale compoziții!

Tu care ai introdus în muzica înaltă motivele noastre naționale, în cadrul măestrilor muzicali, cari sunt podoaba neamurilor, ce poartă steagul mândru al civilizației... «(»Unirea« Nr. 74/1911 repr. în *Viața și op. comp. I. Mureșianu*, Tip. Naț. S. A. Cluj, 1933).

Inima lui a pulsă peste tot trupul neamului prin ariile sale minunate, ce se resfrângeau duios în suflutele românilor din toate unghiurile.

Aiunci când se purta procesul mare al desrobirii noastre, a știut să găsească notele grandioase de însuflețire, iară când se deslănțuia urgia amară asupra noastră, prin șoaptele tainice mângâietoare a știut să verse balsam răcoritor pe ranele adânci sângerânde și să inspire noi nădejdi într'un viitor fericit.

Activitatea sa literară muzicală, educatoare și de compozitor, cu evidență se imprimă, ca o notă caracteristică, și dominează întregul capitol din istoria desrobirii noastre din ultimele decenii.

Modest, smerit, nu râvnește poziții înalte și proslăviri deșerte. Deși ispitit de atâtea ori și cu insistență, nu-și pune la târguală naționalitatea și legea sa, ce-i erau mai scumpe decât toate măririle lumii acesteia. A știut bine, că stăruința sa îl va isola în mica Romă, a preferat însă »odrasla Mureșenilor« să fie preterat mai bine, decât să-și renege neamul și legea. Un mărturisitor cu adevărat!

Odată cu mâna de pământ aruncat asupra coștiugului său, pare a fi fost uitat de neamul acesta, ce i-a fost atât de drag și căruia i-a închinat toată viața sa.

A trebuit să se scurgă $\frac{1}{6}$ de veac, ca să se trezească generația de azi și să-i scoată memoria din mormânt, să-i deie cinstea ce i se cuvenia,

să-l așeze pe altarul neamului, ca să poată grăi către toate generațiunile viitoare în limbajul său fermecător. Fără Iacob Mureșianu istoria muzicii noastre nu se poate înțelege în capitolele sale mai recente.

Un fenomen foarte valoros și din punct de vedere etic e, solidarizarea foștilor săi elevi, în frunte cu cu distinsul nostru compozitor *Tiberiu Brediceanu* și unirea lor într'un comitet ce-și propune a edita operele marelui nostru compozitor, ca să poată deveni comoară comună neamului, din ce să învețe și să se poată inspira generațiile tinere.

Ca întâi pas spre această măreață înfăptuire, comitetul, subțiscuita și pricepute îngrijire a domnului *Inspector Gen. Adn. Reg. din Cluj, Dr. Joe Gherman*, a scos broșura: *Viața și operele compozitorului Iacob Mureșianu*, dând un resumat istoric asupra vieții și operelor sale. Costul broșurei e numai 40 lei, ce pare a slugi pentru adunarea întâiului fond de editare.

Broșura aceasta foarte, valoroasă nu numai din punct de vedere muzical ci și al istoriei neamului, nu e voie să lipsească din biblioteca nici unui intelectual, dar nici din bibliotecile noastre parohiale ori populare.

Fr. Hubic.

— **Preoți decedați.** Rândurile preoților diecezani s'au rărit iarăși prin trecerea la cele eterne alor doi harnici preoți: On. *Victor Vașvay* din Corund și On. *Nicolae Bota* din Vezend. Întâiul a reposit în 21 Ianuarie c. în vârstă de 62 ani ai vieții și 36 ai preoției, deplângându-l, afară de fiul său Dr. Alex. V. Vașvay, numeroase familii înrudite (Miulescu, Marcu, Simoc, Florian, Șimonca, Călăuz, Mureșan, Petrean, Varna, Filip, Vaida, Dragomir, Maior etc.), iar al doilea în 22 Ian. în al 67-lea al vieții și 41 ani ai preoției sale; il deplâng fiii săi Eugen și Niculae, fiica Irina m. Dr. Filip, apoi familiile Brâncoveanu, Mureșan, Crâșnic. Indurerăților aparținători le trimitem și pe calea aceasta condoleanțele noastre și le zicem: *Vesnica lor pro-memoria!*

Imperative naționale și idealuri noi.

— Concluziile discursului D-lui Iuliu Maniu la Radio. —

Vineri în 26 Ian. D-l Iuliu Maniu, fostul președinte de Consiliu — incontestabil cel mai luminat om politic de azi al Ardealului nostru — a rostit la Radio București un comprehensiv discurs, din care publicăm încheierea, fiindcă ideile ce le cuprinde sunt în perfectă consonanță cu principiile religiei și ale moralei creștine, de unde pare că se inspiră marele bărbat de Stat; mai ales ideile despre dreptatea și moralitatea în viața publică le subscriem și noi și ne angajăm a lupta pentru întronarea lor chiar fără a fi înregimentaji în parlide politice. D-l Maniu, după ce expune pe larg evoluția ideii da unire și șeruirea ei prin veacurile îndepărtate, arată factorii decizivi ai Unirii.

»Prin spirit de jertfă, zice d-l Maniu, prin curaj și tenacitate a reușit Vechiul Regat, Piemontul Românesc, să adune în jurul său toate provinciile românești animate de acelaș dor frățesc de a fi pe veci împreună.

Unitatea statului nostru izvorâtă din voința și jertfa tuturor românilor și realizată cu concursul neprețuit al aliașilor noștri, își are garanția existenței sale în puterea de viață a neamului românesc și în faptul că ea este urmarea firească a unei evoluții istorice și o necesitate inexorabilă în aceste părți ale lumii.

Să nu pierdem însă nici un moment din vedere, că înfăptuirea »României Unite« este a se mulțumi la trei factori decisivi: forța etnică și sufletească a poporului românesc, simpatia și încrederea lumii civilizate și greșelile imense ale adversarilor noștri oprimători și nedrepti.

Să nu pierdem nici un moment din vedere, că unitatea națională și existența statului nostru așa cum el este o vom putea păstra numai dacă vom ține seamă de acești trei factori hotărâtori.»

Apoi încheie zicând: „Trebuie să folosim toată puterea statului pentru întărirea și dezvoltarea poporului românesc și a însușirii sale atât de multiple și nobile. Trebuie să dăm statului românesc și tuturor instituțiilor sale caracterul nefalsificat românesc și să-l conducem sub influința însușirilor caracteristice românești în spirit de toleranță și generozitate, de producțiune intensă și cruțare severă. Să folosim imensele bogății ale statului și izvorul nesecat care zace în puterea de producțiune a poporului românesc pentru buna orânduială internă și siguranța externă a țării românești. Câmpiile mănoase, pădurile și bălțile imense, minele de aur, de cărbuni și petrol ne sunt dragi, dar ele au valoare pentru noi numai în raport cu ființa și existența poporului românesc pe aceste plaiuri. Deaceea trebuie să le folosim pentru întărirea sufletească și trupească și asigurarea existenței dăinuitoare și în veci ascendente a poporului românesc. Intreaga această bogăție trebuie să o exploatăm cu munca febrilă și fără milă pentru a face școli și spitale, biserici, institute de știință și arte și a înzestra și a organiza nebiruit falnica noastră armată română. Nu trebuie să lăsăm epuizate fintele noastre naționale prin realizarea unității noastre de stat. Vai de neamurile cari nu știu să-și pro-

pună în continuu noi și noi ținte de atins, noi și noi idealuri de realizat. *Să sprijinim și să ocrotim frații noștri rămași peste hotare, cari odată și odată ne vor prinde bine acolo unde sunt. Să cultivăm și să înfăptuim înalte idealuri ale civilizației umane, să realizăm marea idee de pace a omenirii și în acest scop să încheiem legături strânse între toate națiunile și statele cari ne încunjură indiferent de cele ce ne-au putut despărți odată. Să lucrăm din toate puterile pentru înfrățirea popoarelor, acestei părți din lume la munca comuna pentru idea păcii și a propășirii umane.*

În mijlocul emulației grozave dintre popoare azi mai mult ca oricând trebuie să propagăm ideea înfrățirii între popoare a cărei expresiune concretă trebuie să fie în curând o puternică confederație, care va trebuie să cuprindă în sine toate statele din sud-estul Europei. Țara noastră situată atât de admirabil geograficește va trebui să fie în centrul acestei acțiuni, altfel va fi târâtă de alții în serviciul scopurilor lor.

Să ne nizuim a încunajura greșelile adversarilor noștri din trecut și să realizăm în țara noastră un regim de drept și de dreptate. Să ridicăm la cea mai înaltă treaptă a concepțiunii și a conducerii noastre de stat morala creștină și principiul dreptății în toate aspectele sale, înfrățind dreptatea individuală, dreptatea socială și dreptatea față de popoarele cari locuiesc între hotarele țării noastre. Să nu uităm nici un moment, că opresiunea națională și socială este suprema nedreptate pe care o condamnă și etica și inteligența și prevederea omenească.

Energici și necruțători în apărarea patrimoniului nostru național, largi în aprecierea și respectarea bunurilor sufletești, sociale și naționale ale altora, hotărâți și neînfrânți în salvagardarea rezultatelor civilizației omenești vom putea să păstrăm respectul omenirii față de noi și supremul bine ce l-am ajuns: *România Mare*“.

— „Bunul Păstor“. Iată o inovație fericită: un buletin parohial pentru parohiile urbane! În apus, unde se face adevărată pastorație, păstorii sufletești de mult comunică cu credincioșii lor prin mijlocirea unui buletin parohial. Felicităm pe Părinții parohi din Oradea că au introdus acest mijloc modern de pastorație și care, suntem siguri, va aduce roade folositoare sufletelor; cuvântul lor de păstori va străbate măcar pe această cale și la cei ce nu prea ascultă pe cel viu. Să se năzuiască a-l face tot mai mult un mijloc propriu și complet de comunicare între păstori și păstoriți; astfel să-i întocmească conținutul, ca să dea prin el tot ce trebuie să primească păstoriții dela parohii lor și să fie un organ de legătură sufletească între păstori și păstoriți. Gratuitatea îl va face să pătrundă și mai ușor în familii; un noroc și un mijloc bun de a pătrunde la ele. Să grijască însă: să nu fie limba prea înaltă, cu termeni neînțeleși, iar conținutul să corespundă necesităților sufletești și trebuințelor parohiale. Să nu să întindă prea departe, vrând să înlocuiască alte publicații. Să se restrângă la parohii și trebuințele lor. Îi dorim mult spor și-i urăm să facă mult bine sufletelor.

Hristos și lumea modernă

de Dr. Ioan Ossian.

1. Este o idee dintre cele mai fericite inițiativa pornită din partea conducerii AGRU-lui de a sărbători împlinirea alor 19 veacuri dela moartea celui mai mare reformator al omenirii, a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Cea mai prețioasă parte a omenirii sărbătorește în acest an al 19-lea centenar al eliberării gândului omenesc și al inaugurării adevăratei libertăți de conștiință și a adevăratei vieți interne, cuprinse în neperitorul și pururea actualul program da viață dat de fiul Mariei din Nazaret.

Acest jubileu pe care-l sărbătorește nu un cerc restrâns, nu un popor, ci colectivitatea cea mai prețioasă a omenirii, ese și trebuie să iasă din comun, fiindcă sărbătorim amintirea Aceluia, fără de care nu se poate înțelege istoria a 19 veacuri, sărbătorim amintirea Aceluia, care în viața fiecărui om a însemnat sau înseamnă ceva și va mai însemna veacuri, al căror sfârșit nu se poate întrezări.

Centenarul de astăzi nu este și nu trebuie să fie un centenar zgomotos, cu surle și tobe, cu fasturi și ceremonii, ci aceasta comemorare a lui Isus trebuie să se petreacă în tăcere, în adâncul sufletului, în reculegere a gândurilor și într-o pioasă și cucernică proșternare a inimii în fața Aceluia, care a fost și este mângâierea celor oprimați, tăria celor slabi, speranța celor desnădăjduiți și bogăția celor desmoșteniți. Cu gândul la El au suferit strămoșii noștri, cu gândul la El ducem și noi greul zilelor ticăloase de astăzi și cu gândul la El vor trăi și vor muri generații fără număr după noi.

Acest jubileu este cel mai important dintre toate jubileele, fiindcă se jubilează ideea, care acu-s 19 veacuri a determinat istoria omenirii pe un nesfârșit șir de secole. Ucigașii lui Isus, ex-preotul mare Hanan și ginerele său Caiafas au crezut, căucid pe vagabondul rebel răsculat contra ordinii stabilite de Legea lui Moise, ordine, care în litera ei moartă le asigura o întâietate ierarhică și socială, au crezut, căucid pe un naiv visător, care voia să răstoarne așezăminte înghețate în forma lor multimilenară, și nu și-a dat seamă, că prin uciderea lui Isus înalță ideea concepută de acest fiu din popor la rangul de lozincă pe veacuri, a omenirii. Pontius Pilatus, acest procurator roman în simțul său de dreptate cu multă bunăvoință vroia să-l scape pe Isus, dar din considerente mici omenesci dă »exequatur«-ul pentru răstignire, după ce-și spală mâinile de sângele lui, și nici prin minte nu-i trece, că acest eveniment mic pentru el, acest fapt divers pentru el, va deveni eveniment de o capitală importanță în istoria omenirii. Pontius Pilatus nici idee nu are, că prin executarea acestui idealist, cum i se părea că este Isus, sapă o prăpăstie adâncă între antichitate cu toți zeii și filozofii ei și între o nouă eră, care acum începe, și că ideile propagate de acest visător vor răsturna peste câteva sute de ani colosalul imperiu roman, dând o cu totul nouă orientare societății omenesci și mai ales sufletului omenesc.

Dansul macabru al Salomeei cu recompensa reversă, care era capul tăiat al lui Ioan, a fost mai mare eveniment în timpul său, decât uciderea între doi tâlhari a unui blând Galilean, deși Ioan nu vroia decât o regenerare morală în sensul Legii lui Moise, până când Isus voia o deplină răsturnare, o complectă înlăturare a spiritului Legii Vechi și întemeierea im-

părăției lui Dumnezeu nu în sinagoge, nu printr'o stăpânire lumească, ci în sufletele oamenilor.

Și deși Ioan a avut un mai mare răsunet în timpul său, deși uciderea lui a răscolit mai mari valuri, decât ideile și moartea lui Isus, Ioan fără Isus ar fi rămas dosit în umbra cărților sfinte evreești, ar fi rămas un glas cu un slab ecou doar în sufletele patrioților evrei, cari deplângeau independența politică pierdută mai bine de o mie de ani.

Hristos a murit ca un anonim, părăsit de toți, chiar și de puștii învățăcei pe cari îi avea, anihilat, suprimat de furia burgheziei și a oficialității ovreești, maltratată și batjocorit de mercenarii lui Pilat, a murit ca o lăpădătură a societății, în care a trăit 33 de ani, a murit ca unul, căruia i s'a denegat chiar și cinstea de a fi decapitat, fiindcă nu era »civis Romanus« ba i s'a denegat și execuția prin ucidere cu pietre, ce i se cuvenea ca unui ovreu răzvrătit împotriva Legii lui Moise, a murit pedepsit cu pedeapsa sclavilor și a celor din drojdia societății, a murit răstignit pe cruce... și totuși după 19 veacuri dela aceea întâmplare ne-băgată atunci în seamă, numele Lui strălucește pe firmamentul omenirii cu o nestrămutată splendoare și lumea azi după scurgerea alor 19 veacuri simte mai tare ca oricând, că numai prin reîntoarcerea la izvorul curat deschis de Hristos își poate recăpăta echilibrul pierdut, că numai prin învățăturile Lui curate și ne-fașificate poate eși din spasmul și desperarea, în care se sbate azi. 2. Au fost în cursul veacurilor creștine suflete temerare, cari au crezut, că vor găsi chintesența vieții, miezul și rostul existenței noastre înafară de El; au fost intelecte, cari au voit o îndumnezeire a omului pe alte căi, au fost suflete, cari în trufia lor și în nemărginita încredere în geniul lor au încercat alte piscuri, alte porunci, decât cele date de El; au fost Prometei, cari au aprins alte focuri, străine de flacăra Lui blândă și încălzitoare, dar toate aceste focuri s'au stins fără urmă, toate aceste porunci au pălezit, toate aceste eforturi s'a dovedit ineficace față de simpla, chintesențiala și pururea vie poruncă a lui Hristos: »Iubiți-vă unul pe altul«.

Au fost în cursul veacurilor suflete și intelecte Voltaireane și Nitscheiane, cari poate cu bună credință, poate din trufie, au voit să arate omenirii alte căi, decât cele bătătorite de ea la lumina lui Hristos, dar aceste suflete n'au înțeles, că calea bătătorită de popoare timp de două mii de ani nu este o cale veche, ci este o cale pururea nouă pentru unul fiecare dintre noi și că Dumnezeu este îndeajuns de bogat, ca să aprindă o lumină în sufletul fiecăruia dintre noi, la care să vedem noutatea acestei căi, care noutate nu zace în direcția căii, ci zace în sufletele, cari o bătătoresc. Aceasta n'au înțeles-o dela Iunian Apostatul și până la Voltaire și Nitsche și până în zilele noastre, toți agnosticii și toți ateii, toți scepticii și toți francmazonii, toți savanții și toți aceia, cari au voit și voiesc să smulgă crucea de pe Golgota și din sufletele oamenilor și să o înlocuiască cu alte lozinci.

Temerare și deșarte încercări, temerare și deșarte nizuinți, fiindcă Isus nu este profet al cărui glas să se stingă în depărtarea veacurilor.

Hristos nu este idol, care să poată fi răsturnat de pe soclu, ca și zeii antichității sau ca și toate ideile la modă, Hristos nu este abstracție ca și Budha, nu este sistem ca și Zoroastru, Hristos este însăși viața

noastră de toate zilele, simplă, necomplicată, reală și palpabilă. Hristos este dorința tainică a sufletului omenesc, de a-și găsi echilibrul în sine însuși, de a-și găsi fericirea în propria-i ființă, dorință exprimată atât de lapidar și fără puțința de a fi vreodată desmințită: »Împărăția lui Dumnezeu în voi este«.

Aceasta împărăție este echivalentul dorinței neperitoare, mistice și congenue a sufletului omenesc de a lăpăda și scutura de pe sine măcar pe un moment toate accesoriile depuse de culturi și civilizații, de obiceiuri și rituri, de ceremonii și convențiuni sociale și a intra în posesia libertății eului său celui mai intern. Este ceea ce atât de expresiv o spune poetul francez Baudelaire: »O Doamne, dă-mi curajul și forța să pot conțempla trupul și sufletul meu fără desgust«. Aceasta contemplare, aceasta pătrundere în sanctuarul cel mai dinăuntru al sufletului nostru, unde ajungem în atingere tainică și neexplicabilă cu însuși eul nostru, este împărăția lui Dumnezeu în noi. Acest eul tainic, intern, aceasta parte atomică a ființei noastre omenesci o căuta Isus, aici și-a întemeiat El împărăția sa și de aceea religia lui Hristos este adevărata religie, fiindcă înseamnă suprema perfecțiune a omului și care nu mai poate evolua, fiindcă înseamnă eternul omenesc.

3. Noi oamenii moderni tot așa, ca și cărturarii ovrei, ca și Pontius Pilatus, ca și toți filozofii vechi și noi, nu putem înțelege și apercipia această împărăție a lui Dumnezeu care este în noi, fiindcă nu putem și nici nu ne prea luăm oboseala să pătrundem în însuși eul nostru, pe care-l purtăm în noi, dar pe care nu-l cunoaștem. »Este cu adevărat tragic — zice Oscar Wilde — cât de puțini oameni ajung în posesia sufletului lor înainte de moarte«. Foarte adevărat. Covârșitoare majoritate a oamenilor nu trăiește o viață a sa proprie. Trăiește o viață copiată dela alții, mecanică și mecanizată, o viață ale cărei motive și stimulente, ale cărei idealuri și realizări nu izvoresc din intimitatea sufletului lor, din aceea bogăție a împărăției lui Dumnezeu în noi, ci din izvoare străine de adevăratul rost și adevărata menire a noastră în această lume. »Nimic nu este mai rar în om — zice Emerson — decât fapta izvorâtă din eul său propriu«. Cei mai mulți dintre noi trăesc o viață pur externă, o viață, ale cărei scopuri — dacă peste tot are un scop — sunt determinate de lozinci la modă, de banalități și de idei fără un sens moral mai adânc. Omul veacului nostru își bate pieptul, că trăiește o viață gregară, o viață de turmă. Și acest fel inferior de a trăi de pe o zi pe alta, fără o încercare măcar de a aprofunda rostul vieții și rostul individual individual în această lume, se datorește faptului regretabil, că nu avem contact cu eul nostru intern, singura, adevărata și absolută bogăție fiindcă toate celelalte sunt supuse irosirii, sunt efemere și de o valoare morală contestabilă. Ceea ce avem în mod necontestat, ceea ce ne dă o adevărată libertate, este eul nostru intern, lumea noastră internă, sufletul nostru. Aici noi suntem stăpâni, aici noi dispunem și nici lumea, nici Caesar, nici slujitorii lui nu ne pot răpi aceasta bogăție imaterială, spirituală, care este numai a noastră.

»Ce va folosi omului dacă va câștiga lumea și-și va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?« — întreabă Hristos. Cu alte cuvinte eul meu, internul meu, sufletul meu este un scop în sine, căruia îi este subordonat tot ce este în afară de el, și lumea externă numai într'atât are im-

portanță, întru cât nu conturbă liniștea și armonia internă a eului meu. În momentul, când lumea externă a pus stăpânire pe lumea mea internă, eul meu nu mai trăiaște viața lui individuală armonică, ci este aservit considerațiilor izvorite din influența lumii externe și din acel moment sufletul trăiește o viață străină care nu mai este a lui proprie. Religia lui Hristos înseamnă o revoluțiune și o piatră de hotăr în istoria gândirii omenesci tocmai, fiindcă este cea mai individualistă. Temelia ei este individul cu lumea lui internă, cu sufletul lui.

Socrate cu 5 veacuri înaintea lui Isus a căutat și el lumea internă, afișând acel vestit: »Gnothi se auton« »Cunoaște-te pe tine însuși«, dar Socrate a căutat acest intern mai mult într'un înțeles filozofic. Budha cu 6 veacuri înaintea lui Isus caută și el această lume individuală, dar într'un sens absolut contemplativ, împingând individul și lumea lui internă până la o complectă anihilare, până la o complectă negațiune a voinții, până la o complectă lipsă de acțiune, până la aceea »Nirvana«, care nu mai știe nimic de lumea externă. Și cu 19 veacuri după Hristos caută și Nietzsche această lume externă, dar, cu o scârbă hamletică față de felul de până acum de a fi al omului și cu o tendință bizară îndrăzneală spre piscuri pur intelectuale dă la o parte în căutarea individului orice lege morală și nu ascultă decât de legea forței.

Hristos însă vrea această lume internă a individului în mod practic, ca îndreptar și ca izvor al tuturor gândurilor și acțiunilor noastre. Hristos vrea să acționăm și vrea, ca stimulentele acțiunilor noastre să nu fie lumea externă, adică să nu predomine în noi lumea externă, ci izvorul ideilor și acțiunilor noastre să fie eul nostru intern, sufletul nostru, nu într'un sens teologic abstract, ci ca o normă a vieții noastre individuale și sociale. Aci în această lume internă vrea Isus să înflorească împărăția lui Dumnezeu, senină, armonică, plină de umilință și resemnare în voința lui Dumnezeu, pe care eul nostru intern să o reoglindească în tot momentul. Am spus, că Isus este cel dintâi și cel mai mare individualist din istoria omenirii. Când un tânăr se apropia de Isus și-l întreabă: »Învățătorule, ce trebuie să fac să câștig împărăția cerurilor?« Isus dă acel răspuns de o valoare morală supremă, eternă și imutabilă: »Du-te și vinde tot ce ai și dănd prețul săracilor, vino și urmează-mi mie.« Isus, când a cerut această supremă jertfă, nu s'a gândit la săraci, ci s'a gândit la lumea internă, la sufletul acelui tânăr și la sufletul individual al fiecărui om, pe care a voit și vrea să-l elibereze din toate cătușele, în care este legat de lumea externă. Isus vroia să redea tinărului și fiecărui om libertatea individuală internă, libertatea descătusată de orice piedecă venită din lumea externă.

Prin aceasta poruncă Isus devine cel mai mare artist al omenirii, care zugrăvește cea mai minunată stare ipostatică a sufletului omenesc, liber, descătusat de tot ce-l leagă și-l trage în jos spre o viață pur biologică, a sufletului cu privirea îndreptată mereu spre ideal și spre înțelesul mai adânc al vieții. Și omenirea de 19 veacuri stă fascinată de mirajul acestui tablou zugrăvit de fantezia dumnezeiască a lui Isus și cu toate rătăcirile veacurilor tinde cu o dorință tainică spre realizarea acestui ideal.

Materialismul istoric cu o emfază științifică spune: »Fieacuri, utopii, idealuri irealizabile, născocite de un visător din Galilea; materia este totul, interesele materiale diriguiesc întreaga acțiune fie a colectivității, fie

a individului; învățăturile Galileanului n'au nimic comun cu viața de toate zilele, ele nu pot explica și cu atât mai puțin pot rezolva marile probleme sociale, economice și politice — și totuși omenirea hărțuită, chinuită și divizată în exploatați și exploatați, în șarlatani și naivi, în învățați și ignoranți, iarăși și iarăși se reîntoarce la acest tablou zugrăvit de Hristos, iarăși și iarăși îi admiră frumusețile, idealismul și din aceasta reîntoarcere periodică își primește noi puteri pentru a duce mai departe greul vieții.

Aceasta eșire din căldarea clocotitoare a zilelor noastre, din haosul creat de atâtea teorii și școli filozofice, aceasta reîntoarcere și coborîre în eul nostru, în lumea noastră internă individuală, aceasta adâncire a împărăției lui Hristos în noi, mai poate da sufletului chinuit al omului modern o picătură de recreație, un strop de înviore și o credință, că nu este alt mântuitor decât Isus Hristos. Umilința Lui, iertarea Lui, toleranța Lui și seninătatea armonică, ce radiază din ființa Lui, mai pot da sufletului chinuit și desorientat al omului din zilele noastre o rază de speranță, că poate să găsească încă balzam de vindecare pentru rănile sale și rănile atât de numeroase ale societății.

(Va urmă).

CRONICI

— **Serbarea dela biserica militară.** Duminică în 28 Ianuarie c. credincioșii noștri din Oradea au avut ocazia să ia parte la o serbare înălțătoare. S'au binecuvântat cele patru tablouri mari, reprezentând patronii armatei, în biserica militară. — Păstoriarea soldaților din garnizoana Oradea, afară de lipsa unui confesor militar gr. cat., se mai isbea de o piedecă: lipsa unei biserici unde să se poată aduna toți soldații în toate duminicile și sărbătorile la sf. Liturghie, acualele biserici fiind ocupate cu alte servicii. De aceea Excelența Sa episcopul diecezan s'a gândit la amenajarea unei biserici anume pentru militari. În strada Alexandri eră o veche capelă rom. cat. nefolosită; Exc. Sa o ceru regretatului episcop rom. cat. Bielik întâi pentru uz, care, mai târziu (în 1925) o dăruî cu totul ritului gr. cat. român. Biserica a fost pe dinafară frumos transformată, ridicându-i-se un turn frumos și îmbrăcându-o toată într'un frumos stil românesc (brâncovenesc). Tot atunci i s'a pus și un iconostas modest. Harnicului profesor dela școala normală unită, *Vasile Bondrea*, căruia i s'a încredințat grija soldaților români din Oradea, i-a revenit meritul de-a o împodobi și dinlăuntru. Sfinția Sa a alergat mult până și-a putut aduna prin colecție un modest fond pentru zugrăvirea bisericii; a cheltuit mult și din al său. Tot a dânsului a fost și ideea, adusă de altfel din biserica sf.-lui Venceslau din Praha, de-a așeza în biserica militară în patru tablouri mari pe cei patru patroni ai celor patru feluri de arme: infanterie (Sf. Arhangheli), cavalerie (sf. Gheorghe), artilerie (sf. Varvara) și jandarmerie (Constantin și sf. Elena). Pictorul Irimie, profesor la liceul Gojdu în Oradea, i-a executat ideea în proporții grandioase (2.50×1.70). — În ziua de 28 Ian. a avut loc sfințirea tablourilor în prezența corpului ofițeresc din garnizoana Oradea, în frunte cu d-l G-l de brigadă *Cica*. Au mai fost de față: D-l Col. *Stavrescu* cmdt. Rgt. 33 art., Lt-col. *Turturescu*, șeful statului major; Col. *Munteanu*, com. Cercului recrutare Bihor; col. *Totirescu*, com. regt. 34 art.; col. *Petrescu*, com. regt.

83 inf.; col. *Ciaide*, com. regt. 5 roșiori; col. *Ivașcu*, insp. leg. jand., Lt.-col. *Luca* dela centr. instr. 12 jand., Lt.-col. *Zorzor*, com. șc. de jandarmi, Lt.-col. Dr. *Matei* com. spit. milit., Maior *Popa*, Maior *Negoiescu*, com. divizion. 11 călărași, maior *Crișan*, maior *Stocz*, com. batal. 88 inf.; col. în retr. *Cornel Fiențiu*. Din partea autorităților civile: dl. prefect al județului Dr. *I. Băncilă*, reprezentanții primăriei, chesturei pol., din partea bis. ort. Căpitan T. *Pățaș*, a bis. rom. cat. Păr. I. *Nemecek* și alții. Nașul icoanelor a fost d-l General de Divizie *Dănilă Papp*, care a venit dela Cluj anume pentru această ocazie. — Dintre donatorii bisericii, afară de Exc. Sa episcopul Frențiu, amintim pe: D-l General de Divizie *Dănilă Papp*, nașul principal al icoanelor, canonicii: A. Magtiar, P. Tămăian și Dr. I. Georgescu; Dr. Savu Marta, Banca »Unirea«, Dr. V. Bledca, Dr. Gelu Egry, Dr. S. Erdeli, Dr. Romul Pop, căpitan V. Șimon, prof. I. Bozac, Dr. Chidioșan, medic; Văleanu V. director; C. Munteanu, revizor; prof. I. Silaghi-Corbu; Dr. Vasile Chirvaiu, profesor; și alții. Tuturor li se aduce mulțumită și pe această cale. — După serviciul divin la episcopie a fost un strălucit banchet oferit de Exc. Sa Valeriu Traian Frențiu ofițerilor superiori din garnizoană. Au participat 22 ofițeri superiori în frunte cu D-nii General *Papp* și *Cica*. Prof. A. P.

— **Apel.** Părintele *Gheorghe Oros* din *Delani* (distr. Beiuș), face un călduros apel către creștinii cei buni și cu dare de mână, să binevoiască a contribui cu ce le va da mâna pentru înzestrarea unei capele din filiala sa *Drăgoteni*, unde credincioșii gr. cat., săraci și răslejiți între credincioși de alte confesiuni, n'au cu ce și împodobi umila lor capelă așezată într'o casă fărănească. Mai mare nevoie ar fi de un potir, de odăjdii bisericesti oricât de simple, de vreo câteva icoane și alte lucruri trebuitoare la serviciul divin. — O circulară în acest sens s'a trimis și Preaonoraților protopopi, ca să solicite ajutor preoților și credincioșilor din districtul lor, pentru capela din *Drăgoteni*. Preav. Ordinariat a încuviințat chiar ca bisericile mai cu avere să poată dona și din cassieria bisericii. Mai frumoasă faptă creștinească nici că se poate: a înfrumuseța lăcașul unde Isus Hristos se coboară pe altar ca să se jertfească Tatălui ceresc pentru iertarea păcatelor și mântuirea lumii.

— **Concertul corului „UNIREA“ dela catedrala noastră.** Dum. în 28 Ian. crt. corul „Unirea“ de sub dirijarea maestrului Hubic s'a produs în fața orădanilor acum a doua oră cu un gen muzical neobișnuit pe la noi. S'a executat *oratoriul Invierea lui Lazar* de Don Lorenzo Perosi. Semnalăm cu plăcere străduința maestrului Hubic de-a apropia publicul orădan tot mai mult de produsele mai înalte ale geniilor muzicale. Aceasta lărgeste, fără îndoială, cultura muzicală și subțiează simțul artistic muzical. — Debutul cu oratoriul de mai sus a fost, cum se poate executa mai bine cu forțele corale și instrumentale de cari se dispune într'un oraș de provincie ca Oradea. Peste tot s'au depus eforturi laudabile; e de remarcat voința de fier și stăruința neclintită a maestrului și a coriștilor ce-au dovedit în prepararea acestui concert. Solourile au fost susținute de Păr. prof. *Mihai Sălăgeanu*, (tenor), Păr. prof. *Ambrozie Ilușiu* (bariton), director *Vasile P. Văleanu* (bas), d-na *Margareta Noss* sopran și dș. *Cornelia Ursovicu* (alt). Publicul s'a dus edificat de o așa înaltă prestație muzicală.

